

2.3 Havnemiljø omkring Slusen

København som havneby: Det sammensatte maritime miljø ved inderhavens sluse.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter havnemiljøet ved Kalvebodløbet og Sluseløbet. Det består af to delområder. Det nordlige delområde inkluderer Slusen, herunder slusehavnen, dæmningen og slusemesterboligen samt bådklubben Valbys faciliteter på Sluseholmen. Det sydlige delområde omfatter Fiskerhavnen, Stejlepladsen og sejl- og bådklubbernes faciliteter langs Sejlklubvej.

Begrundelse

Kulturmiljøet med sluseanlægget i centrum udgør fortællingen om Københavns Havn og det særlige maritime miljø, der er opstået omkring havneløbet og slusen i takt med, at byen og havnen har udviklet sig. I dag er området primært hjemsted for båd- og sejlklubber, husbåde og småerhverv, men der er også boliger.

Slusen

Slusen og dæmningsanlægget mellem Sjælland og Amager blev anlagt i 1901-1904 for at regulere gennemstrømningen og vandstanden i Københavns Inderhavn. På opførelsestidspunktet var sluseanlægget en lille selvstændig ø kun forbundet med Amager af en 3 m bred og 1,5 km lang dæmning.

Fiskerhavnen og bådklubberne langs Sejlklubvej

Syd for slusedæmningen, hvor jernbanebroen løber i dag, anlagde havnevæsenet som beskæftigelsesarbejde under 2. verdenskrig en kombineret fisker- og lystbådehavn. I 1950 blev en stor del af arealet omkring den sydlige del af Bådehavnsvej opfyldt, og efterhånden opstod det selvgroede miljø, der i dag kendes som 'Fiskerhavnen'. Opfyldningen fortsatte i 1962-63, og arealet syd for Fiskerhavnen fik tilnavnet 'Stejlepladsen', da det blev anvendt af erhvervsfiskere til ophængning og tørring af garn på pæle. I 1970 blev området udvidet yderligere og bådklubberne ved Sejlklubvej anlagt. Også anlæggelsen af Sjællandsbroen i 1959 og jernbanebroen i 1996, har været med til at forme kulturmiljøet syd for slusen.

Bådklubben Valby

På Sluseholmen etablerede Bådklubben Valby sig ved Stigsboderne i starten af 1970'erne. Da arealet blev inddraget til byudvikling, flyttede bådklubben til sin nuværende placering nord for slusen, og foreningens karakteristiske røde bådskure og flydende klubhus er i dag en unik del af byområdet Sluseholmen, der blev udviklet i 00'erne.

Bærende bevaringsværdier

- Slusen med tilhørende bygninger og anlæg.
- Spærredæmningen.
- Slusehavnen.
- Husbådkolonien ved Slusehavnen.
- Fiskerhavnen herunder den varierede, lave bebyggelse beliggende langs smalle stræder.
- Bådklubben Valbys arealer på Sluseholmen som et område forbeholdt rekreative, maritime formål samt den karakteristiske røde træbebyggelses ensartede helhedspræg.
- Bådklubbernes arealer ved Sejlbådsvej som et område forbeholdt rekreative, maritime formål.

Sårbarheder

Kulturmiljøet er sårbart overfor udvikling, der ikke understøtter opretholdelsen af det sammensatte havnemiljø med lav bebyggelse. Herunder er kulturmiljøet sårbart overfor udvikling, der ikke understøtter Sluseanlæggets, Slusehavnens og Fiskerhavnenes fortsatte anvendelse til havneformål og bådklubområdernes fortsatte anvendelse til anlæg til fritidssejlsads. Det ensartede helhedspræg i Bådklubben Valby er sårbart overfor individuelle ændringer af træbygninger, f.eks. i materialer og farver.

Nuværende sikring

- Arealet øst for Sejklubvej er fredet efter naturbeskyttelsesloven og omfattet af strandbeskyttelseslinjen.
- Et areal sydøst for slusehavnen er fredet efter naturbeskyttelsesloven og delvist omfattet af naturbeskyttelse.
- Sjællandsbroens manøvrehus (brotårnet) er bygningsfredet.
- Funktionærboligen og maskinhuset ved slusen er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Udviklingsmuligheder

I kulturmiljøets sydlige delområde er Stejlepladsen og et mindre, tilstødende erhvervsareal beliggende i byudviklingsområdet Bådehavns-gade. Arealerne er omfattet af en lokalplan, der muliggør boligbebyggelse. Den øvrige del af det sydlige delområde samt det nordlige delområde kan udvikles med funktioner, der understøtter den fortsatte opretholdelse af havnemiljøet.

Lignende eksempler

Fiskerihavnen i kulturmiljø 2.2 Nordhavn.

